



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Т.в.о. директора Інституту кліматично
орієнтованого сільського господарства НААН

Олексій ДАНЧУК

«30» березня 2026 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
докторської дисертації здобувачки Миколаївського національного аграрного
університету, поданої на здобуття наукового ступеня доктора
сільськогосподарських наук за науковою спеціальністю
06.01.09 «Рослинництво»

КОРХОВОЇ МАРГАРИТИ МИХАЙЛІВНИ

на тему: «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці
озимої в умовах Південного Степу України»

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 6

розширеного засідання відділу кліматично орієнтованих агротехнологій,
відділу селекції сільськогосподарських культур, відділу первинного і
елітного насінництва, та Вченої ради Інституту кліматично орієнтованого
сільського господарства НААН
від 30 березня 2026 року

Присутні: доктор ветеринарних наук, професор, т.в.о. директора
Інституту Данчук О.В.; доктор с.-г. наук, професор, академік НААН, головний
науковий співробітник відділу селекції с.-г. культур Лавриненко Ю.О.; доктор
с.-г. наук, професор, завідувач відділу селекції с.-г. культур Марченко Т.Ю.;
доктор с.-г. наук, професор, завідувач відділу кліматично орієнтованих
агротехнологій Заєць С.О.; кандидат сільськогосподарських наук, старший
науковий співробітник відділу кліматично орієнтованих агротехнологій Гож
О.А.; кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник
відділу кліматично орієнтованих агротехнологій Юзюк С.М.; доктор
економічних наук, професор, член-кореспондент НААН, завідувач відділу
відділу зрошуваного землеробства та декарбонізації агроєкосистем
Грановська Л.М.; доктор сільськогосподарських наук, старший дослідник,
провідний науковий співробітник відділу зрошуваного землеробства та
декарбонізації агроєкосистем Лиховид П.В.; доктор с.-г. наук, старший
науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу селекції
сільськогосподарських культур Боровик В.О.; доктор с.-г. наук, старший
дослідник, провідний науковий співробітник відділу селекції

сільськогосподарських культур Тищенко А.В.; кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу селекції сільськогосподарських культур Тищенко О.Д.; кандидат економ. наук, учений секретар Інституту Шабля О.С.; кандидат с.-г. наук, старший дослідник, завідувач відділу маркетингу та міжнародної діяльності Пілярська О.О.; кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник відділу кліматично орієнтованих агротехнологій Онуфран Л.І.; кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник відділу кліматично орієнтованих агротехнологій Жигайло Т.С.; завідувач відділу аспірантури та докторантури Чесак М.Г.; кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу первинного та елітного насінництва Влашук А.М.; кандидат технічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник відділу первинного та елітного насінництва Валентюк Н.О. та інші співробітники ІКОСГ НААН.

Голова засідання – доктор с.-г. наук, професор, завідувач відділу кліматично орієнтованих агротехнологій Заєць С.О.

Секретар засідання – кандидат економічних наук, учений секретар Шабля О.С.

Порядок денний: представлення основних результатів дисертаційної роботи Корхової Маргарити Михайлівни на тему: «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці озимої в умовах південного степу України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «Рослинництво», науковий консультант Панфілова Антоніна Вікторівна, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувачка кафедри рослинництва та садово-паркового господарства, факультету агротехнологій Миколаївського національного аграрного університету Міністерства освіти і науки України.

Тема остаточно затверджена на засіданні Вченої ради Миколаївського національного аграрного університету від 28.01.2025 р., протокол № 8.

Слухали: доповідь здобувачки Корхової Маргарити Михайлівни про основні положення дисертаційної роботи. За темою доповіді було задано 16 запитань, на які здобувачка надала змістовні та обґрунтовані відповіді та пояснення.

Запитання:

Лавриненко Ю.О.: Доведіть, будь ласка, елементами новизни дисертаційної роботи, що вона дійсно відповідає спеціальності 06.01.09 «рослинництво».

Лиховид П.В.: Де впроваджені Ваші розробки та рекомендації? У яких документах є підтвердження впровадження?

Марченко Т.Ю.: У чому полягає стратегічне значення сортів пшениці спельти озимої в Південному Степу України?

Тищенко А.В.: Які теоретичні й практичні елементи новизни Ваша робота має для рослинництва?

Грановська Л.М.: Яка роль селекційних досягнень в стабілізації виробництва зерна пшениці м'якої озимої в Україні?

Шабля О.С.: Наведіть характеристики нового екстрасильного сорту пшениці озимої Мудрість одеська.

Данчук О.В.: Чи перевіряли Ви роботу на наявність плагіату? Якщо перевіряли, то яка була унікальність тексту? Яку наукову проблему Ви вирішили у своїй роботі?

Юзюк С.М.: Що є методологічною основою Ваших наукових експериментів?

Пілярська О.О.: Охарактеризуйте алелопатичні властивості сортів пшениці озимої у фазі повної стиглості в зоні степу України?

Влащук А.М.: Як впливають строки сівби та тривалість зимового спокою на ріст, розвиток та урожайність рослин пшениці озимої?

Боровик В.О.: Як впливають різні дози біопрепаратів на проростання насіння пшениці м'якої озимої в лабораторних умовах?

Засць С.О.: Яка новизна ваших досліджень? Оцініть врожайні та адаптивні властивості нових сортів пшениці м'якої озимої вітчизняної селекції?

Засць С.О. (голова засідання). Надається слово рецензенту дисертаційної роботи Лавриненку Юрію Олександровичу.

Лавриненко Ю.О.: Дисертаційна робота є актуальною за темою досліджень, виконана на належному науково-теоретичному та методичному рівнях, має завершену форму виконання. Дані, які представлені в дисертаційній роботі, відповідають матеріалам первинної документації проведених досліджень. При аналізі дисертації та особистому спілкуванні з її авторкою повідомляю про наступне: робота актуальна і цікава, виконана дисертанткою особисто, що підтверджує абсолютне володіння матеріалом, винесеним на захист. Дисертаційною роботою удосконалені елементи біологізованої технології вирощування пшениці твердої та спельти шляхом добору сортів та обробки насіння біопрепаратами дозволеними для використання в органічному землеробстві. Розроблені системи живлення пшениці озимої на основі узагальнення результатів досліджень, проведених у різні за погодними умовами роки. Розроблені теоретичні положення щодо стійкості різних сортів пшениці озимої до алелопатично активних речовин з наданням повної характеристики сорту та можливості його використання в органічному землеробстві.

Рекомендації, що надані науковцям, представникам виробництва і закладам вищої освіти аграрного спрямування, відкривають багато можливостей використання інноваційної технології вирощування пшениці озимої в умовах Південного Степу.

Відповідно до звіту системи для запобігання плагіату «StrikePlagiarism» (<https://strikeplagiarism.com/en/>) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації містить низький відсоток схожості – 5,81% і повністю відповідає вимогам академічної доброчесності.

Результати дисертації достатньо висвітлені у вітчизняних та закордонних наукових виданнях та апробовані на міжнародних і всеукраїнських конференціях.

Враховуючи актуальність виконаних досліджень, обґрунтованість отриманих результатів, наукову новизну і практичне значення дослідів, достатню повноту викладених матеріалів роботи в опублікованих працях, відповідність роботи вимогам, передбаченим пунктами 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук МОН України, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17 листопада 2021 року **рекомендую** дисертаційну роботу Корхової Маргарити Михайлівни «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці озимої в умовах південного степу України», подану на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «рослинництво», до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Заєць С.О. (голова засідання). Надається слово рецензенту дисертаційної роботи Марченко Тетяні Юріївні.

Марченко Т.Ю.: За результатами досліджень обґрунтовано агробіологічні характеристики та адаптивні властивості сучасного сортового складу досліджуваних видів пшениці озимої для зони Степу України. Проведено добір сортів пшениці м'якої, твердої та спельти озимих форм з високим потенціалом продуктивності, вивчено їх реакцію на агротехнічні заходи, встановлено оптимальні строки сівби пшениці м'якої озимої та параметри живлення рослин, що забезпечило більш ощадливе використання вологи на формування продуктивності рослин та підвищення економічної й енергетичної ефективності вирощування.

Наукові положення, практичні аспекти, висновки та пропозиції, що знайшли відображення в дисертаційній роботі, спрямовані на вдосконалення процесів, пов'язаних із формуванням продуктивності різних видів пшениці озимої в умовах Південного Степу України, зі збереженням природної родючості ґрунту та отриманні більшого чистого прибутку з одиниці площі.

На основі результатів наукових досліджень розроблено адаптовані для умов Південного Степу України біологізовані елементи технології вирощування пшениці м'якої, твердої та спельти, які забезпечують збільшення врожайності на 2,4-34,0% та підвищення якості зерна на 1,3-12,7% залежно від застосування ресурсозберігаючих заходів.

Виробничою апробацією технологій підтверджено їх високу економічну ефективність. Впроваджено технологію вирощування пшениці м'якої озимої шляхом використання адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов Південного Степу сортів, оптимізації строків сівби, передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень бактеріальними препаратами.

За результатами досліджень удосконалено елементи біологізованої технології вирощування пшениці твердої та спельти шляхом добору сортів та обробки насіння біопрепаратами дозволеними для використання в органічному землеробстві.

Дисертаційна робота виконана в повному обсязі та вимогах, що пред'являються до докторських робіт, рекомендую дисертаційну роботу Корхової Маргарити Михайлівни «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці озимої в умовах південного степу України», подану на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «Рослинництво», до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Заєць С.О. (голова засідання). Надається слово рецензенту дисертаційної роботи Боровик Вірі Олександрівні.

Боровик В.О.: Робота присвячена актуальній проблемі щодо розкриття генетичного потенціалу сучасних сортів пшениці озимої в Південному Степу України. Результати досліджень обґрунтовані, систематизовані, оброблені за методиками математичної статистики. Аналіз та узагальнення експериментальних даних виконані з урахуванням наявної наукової інформації. Робота виконана за планом з використанням сучасних методів досліджень. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність слід оцінити загалом як достатньо високу. Методологічною основою наукових експериментів авторки дисертаційної роботи є комплексне системне дослідження у галузі рослинництва. Наукові дослідження здійснювалися на основі вивчення наукових праць вітчизняних й зарубіжних учених. Ці джерела поклали в загальну наукову методологію у розробці програми наукових досліджень в Південному Степу України. В цілому авторка виконаної дисертаційної роботи правильно аналізує отримані експериментальні дані, активно пропагує результати наукових досліджень по ефективному використанню технології вирощування пшениці м'якої озимої та сільськогосподарському виробництві південного регіону України, й цілком гідна присудження їй вченого ступеня доктора сільськогосподарських наук. Розділи дисертації є повними, закінченими, з обґрунтованими висновками, які відтворюють результати досліджень і підкреслюють їх новизну. Загальні висновки відображають експериментальні дані дисертації та свідчать про глибокий аналіз отриманих результатів. Підтримую і рекомендую дисертацію до офіційного захисту.

Рекомендую дисертаційну роботу Корхової Маргарити Михайлівни «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці озимої в умовах південного степу України», подану на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «Рослинництво», до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Заєць С.О. (голова засідання). Шановні колеги! Хочу зауважити, що дана робота має актуальний аспект як у теоретичному, так і в практичному плані, і безсумнівно має високу наукову цінність та новизну. Розробки та напрацювання Корхової Маргарити Михайлівни використовуються на сьогодні та будуть покладені в основу роботи навчально-науково-практичного центру Миколаївського національного аграрного університету у подальшому,

зокрема, та лабораторії кафедри рослинництва та садово-паркового господарства.

Здобувачкою особисто виконано потужну науково-дослідну роботу. Корхова Маргарита Михайлівна добре інтегрована у сучасний науково-інформаційний простір, активно публікує результати власних досліджень у фахових виданнях України та закордонних виданнях, індексованих у наукометричних базах Scopus і Web of Science. Робота пройшла апробацію на науково-практичних конференціях, семінарах, нарадах, які мали місце в Україні та країнах Європейського Союзу. Високу практичну цінність розробок здобувачки підтверджено успішним впровадженням рекомендацій у господарствах півдня України. Теоретико-методологічні розробки та напрацювання було впроваджено в освітньому процесі ряду державних вищих навчальних закладів.

Дослідна робота проведена та написана на високому науковому рівні. Вважаю, що дисертаційна робота Корхової Маргарити Михайлівни «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці озимої в умовах Південного Степу України» повністю відповідає чинним вимогам, які передбачені пунктами 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук МОН України, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17 листопада 2021 р., а тому пропоную проголосувати за пропозицію передати докторську дисертаційну роботу до офіційного захисту за спеціальністю 06.01.09 «рослинництво» у спеціалізованій вченій раді.

Дякую за увагу!

ОБГОВОРЕННЯ

Данчук О.В.: Робота є актуальною, має елементи новизни. Здобувачка добре володіє матеріалом, у роботі вирішено та достатньо науково обґрунтовано всі поставлені на вивчення завдання. На поставлені запитання здобувачкою надану вичерпні відповіді.

Грановська Л.М.: Дисертаційна робота здобувачки має високу актуальність і наукову новизну. Робота дуже цікава, сучасна та актуальна. Польові досліді виконані Маргаритою Михайлівною в повному обсязі. Всі біометричні виміри та фенологічні спостереження проводилися самостійно та своєчасно. Роботу підтримую і пропоную до офіційного захисту.

Гож О.А.: Пропоную підтримати подання докторської дисертації здобувачки до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді, оскільки вона дійсно має високу наукову новизну та актуальність в умовах змін клімату.

Лиховид П.В.: Робота є цікавою й актуальною, має елементи новизни. Експериментальні дослідження виконані безпосередньо авторкою у польових і лабораторних умовах та були проведені на високому науково-методичному рівні. Достатньо повно викладені матеріали роботи в опублікованих працях та в додатках дисертаційної роботи. Роботу рекомендую до офіційного захисту.

Запрошую проголосувати «за» подання докторської дисертації Маргарити Михайлівни до спеціалізованої вченої ради.

Тищенко А.В.: Дисертаційна робота має чітку спрямованість і

продуманість поставлених на вивчення завдань. Усі заплановані дослідження виконані в повному обсязі на високому науково-методичному рівні.

Здобувачка виконала великий об'єм наукової роботи. Дисертація є новою та актуальною. Рекомендую підтримати дисертаційну роботу Маргарити Михайлівни щодо подання її до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Заєць С.О.: Можу сказати, що робота актуальна, викликає зацікавленість. Виконана здобувачкою самостійно та повністю відповідає вимогам щодо докторських дисертацій. Проаналізовано великий обсяг наукової інформації, зроблені ґрунтовні висновки та сформульовані рекомендації виробництву. Дисертаційну роботу рекомендую до офіційного захисту. Робота теоретична, але вона має практичне значення, що підтверджується її впровадженням як у господарствах, так і у державних закладах вищої освіти. Приєднуюся до пропозиції проголосувати «за» подання дисертаційної роботи Маргарити Михайлівни до спеціалізованої вченої ради.

Обговорення завершено, тепер нам потрібно проголосувати за головне питання нашого засідання. Хто за те, щоб рекомендувати дисертаційну роботу Корхової Маргарити Михайлівни до подання на офіційний захист у спеціалізованій вченій раді?

Хто за? Хто проти? Хто утримався?

«За» одноголосно.

Рішення прийняте одноголосно.

Виступаючі відзначили актуальність теми дисертаційної роботи Корхової Маргарити Михайлівни, її теоретичну та практичну значущість.

Обґрунтування вибору теми дослідження. В сучасних умовах одним із основних напрямів підвищення продуктивності пшениці озимої є зниження впливу екологічних факторів (висока температура повітря та ґрунту, посуха, перепади температур, зливові дощі) на економічну ефективність вирощування високоякісного зерна зі збереженням природньої родючості ґрунту.

За прогнозами вчених до кінця ХХІ століття на Півдні України очікується посилення посушливості, скорочення міжфазних періодів від цвітіння до дозрівання, підвищення частоти та інтенсивності екстремальних погодних явищ та зменшення продуктивності сільськогосподарських культур. Збільшення використання пестицидів в технологіях вирощування сільськогосподарських культур, зокрема пшениці озимої, призвело до забруднення навколишнього природного середовища. Тому, в основу розробленої Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року Кабінетом міністрів України ввійшли заходи з впровадження нових посухо- та жаростійких сортів пшениці озимої, відновлення та розширення зрошення, забезпечення розвитку органічного сільського господарства, застосування практик ощадливого обробітку земель із збереженням та підвищенням органічної речовини ґрунту тощо.

Ключовими аспектами ресурсозберігаючого вирощування є: вибір попередників; використання біологічного потенціалу продуктивності сортів інтенсивного та напівінтенсивного типів, які відрізняються широкими адаптаційними властивостями до специфічних зональних умов вирощування; оптимальний обробіток ґрунту; раціональне живлення та забезпечення вологою. Вважається, що правильний підбір сорту пшениці озимої та сівба його в оптимальний строк є найдешевшими та ефективними засобами збільшення врожайності її зерна, особливо за тенденції до зниження витрат на її вирощування.

Досвід вітчизняної та світової аграрної науки свідчить, що отримання урожайності конкурентоспроможного зерна на рівні 7,0-9,0 т/га можливе лише за умови впровадження сучасних сортів та високоефективних технологій вирощування пшениці озимої. Проте досягнення подібних показників можливе лише за умови суворого дотримання технологічних вимог у кожному окремому господарстві, з врахуванням впливу попередників, агротехнічних заходів і специфічної реакції нових сортів на екстремальні умови посухи, які все частіше повторюються в Південному Степу України.

Таким чином, вивчення агробіологічних основ і розробка основних елементів технології вирощування основних видів пшениці озимої в умовах глобальних змін клімату є досить актуальними.

Дисертаційна робота направлена на вирішення проблем подолання негативної дії змін клімату за умов ресурсозбереження і на цій основі підвищення продуктивності зерна пшениці м'якої, твердої та спельти озимих форм.

Мета і завдання дослідження. Метою досліджень було науково обґрунтувати основні елементи й удосконалити ресурсозберігаючу технологію вирощування високоякісного зерна пшениці озимої з в умовах глобальних кліматичних змін шляхом вивчення їх впливу на продуктивність рослин, енергетичні та економічні показники.

Для досягнення мети було поставлено такі завдання: дослідити вплив строків сівби на ріст, розвиток та продуктивність сортів пшениці м'якої озимої; вивчити господарсько-біологічні показники та алелопатичні властивості сортів пшениці м'якої озимої різних екологічних груп та оцінити їх адаптивний потенціал до умов Південного Степу України; провести порівняльний аналіз впливу погодних умов на ріст, розвиток та урожайність пшениці м'якої, твердої та спельти озимих форм; визначити оптимальні дози біопрепаратів для передпосівної обробки насіння пшениці м'якої озимої; встановити вплив передпосівної обробки насіння біопрепаратами на продуктивність різних сортів пшениці озимої; дослідити ефективність стерньового обробітку ґрунту різними знаряддями на його фізичні та якісні показники та на продуктивність рослин пшениці озимої сорту Дума одеська; дослідити вплив умов зволоження та передпосівної обробки насіння сумісно з позакореновими підживленнями рослин біопрепаратами на ріст, розвиток та продуктивність рослин сортів пшениці м'якої озимої; провести аналіз енергетичної та економічної ефективності вирощування пшениці м'якої

озимої в умовах стерньового обробітку ґрунту різними знаряддями. Всі ці завдання були успішно виконані.

Теоретичною та методологічною основою досліджень були наукові методи пізнання з використанням положень і принципів оптимізації адаптивних технологій вирощування пшениці озимої за різних умов вирощування. В експериментальних дослідженнях використано спеціальні методи наукових досліджень – польовий (встановлення взаємодії об'єктів дослідження з біотичними і абіотичними факторами в умовах зони); лабораторний (визначення алелопатичних властивостей рослин сортів пшениці озимої, біометричних параметрів коренів та проростків рослин пшениці м'якої озимої під впливом різних доз біопрепаратів; біометричних параметрів та елементів продуктивності рослин, показників фізичної якості зерна сортів пшениці м'якої, твердої та спельти; фізичних та якісних показників ґрунту під впливом стерньового обробітку різними знаряддями); порівняльно-розрахунковий (визначення економічної та енергетичної ефективності розроблених елементів технології вирощування).

Для узагальнення і обробки експериментальних даних застосовували статистичний, розрахунковий та порівняльно-обчислювальний методи: дисперсійний, кореляційний та регресійний аналізи. Для моделювання врожайності досліджуваних зернових культур використовували спеціальне програмне забезпечення (Microsoft Excel, Statistica, Agrostat New).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційні дослідження є фрагментом виконаних в рамках державного тематичного плану науково-дослідних робіт кафедри рослинництва та садово-паркового господарства Миколаївського національного аграрного університету за темами: «Застосування інноваційних комплексних технологій живлення польових культур у сівозмінах зони Степу України» (номер державної реєстрації 0117U000486, 2017-2019 рр.); «Удосконалення технології вирощування поширених в органічному землеробстві видів пшениці озимої з елементами біологізації» (номер державної реєстрації 0120U102468, 2021-2023 рр.); «Обґрунтування та розробка інноваційних технологічних рішень для зменшення негативного впливу глобальних змін клімату на продуктивність сільськогосподарських культур» (номер державної реєстрації 0121U114743, 2021 р.) та «Розроблення інноваційної ресурсо- та енергозберігаючої смарт-технології вирощування високоякісного зерна пшениці озимої на зрошенні» (номер державної реєстрації 0122U001424, 2022–2023 рр.).

Наукова новизна отриманих результатів. Полягає у вирішенні наукової проблеми стабілізації виробництва зерна з високими показниками якості, рівня рентабельності та енергетичної ефективності на основі агробіологічних та технологічних процесів формування зернової продуктивності пшениці м'якої, твердої та спельти озимих форм за рахунок покращення існуючих і розробки нових ефективних прийомів підвищення продуктивності рослин з урахуванням морфо-біологічних особливостей сортів, їх реакції на застосування дощувального зрошення, обробки насіння та

позакореневого підживлення біопрепаратами в умовах Південного Степу України. Уперше для умов Південного Степу України науково обґрунтовано і розроблено енергоресурсоощадні технічні та технологічні рішення щодо підвищення ефективності виробництва зерна різних видів пшениці озимої в умовах кліматичних змін на основі аналізу широкого комплексу екологічних факторів. Визначено економічну та енергетичну ефективність вирощування зерна сортів пшениці м'якої, твердої та спельти озимих форм, обґрунтовано доцільність застосування запропонованих елементів у технології вирощування. Встановлено, що стерньовий обробіток ґрунту короткою дисковою бороною-луцильником DUCAT-2,5 (варіодиск) бренду «Лозівські машини» найкраще структурував ґрунт та забезпечував вміст вологи за показником вологоємності (VWC). Доведено позитивну дію обробітку ґрунту DUCAT-2,5 на врожайність та формування основних елементів продуктивності пшениці м'якої озимої (на прикладі сорту Дума одеська).

Удосконалено технологію вирощування пшениці м'якої озимої шляхом використання адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов Південного Степу сортів, оптимізації строків сівби, передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень бактеріальними препаратами;

Практичне значення одержаних результатів. Наукові положення, практичні аспекти, висновки та пропозиції, що знайшли відображення в дисертаційній роботі, спрямовані на вдосконалення процесів, пов'язаних із формуванням продуктивності різних видів пшениці озимої в умовах Південного Степу України, зі збереженням природньої родючості ґрунту та отриманні більшого чистого прибутку з одиниці площі.

На основі результатів наукових досліджень розроблено адаптовані для умов Південного Степу України біологізовані елементи технології вирощування пшениці м'якої, твердої та спельти, які забезпечують збільшення врожайності (на 2,4-34,0%) та підвищення якості зерна (на 1,3-12,7%) залежно від застосування ресурсозберігаючих заходів.

Виробничою апробацією технологій підтверджено їх високу економічну ефективність. Виробничу перевірку досліджень проведено в ФГ «Олена» Вознесенського району Миколаївської області (площа 65,0 га), ФГ «Славутич» Баштанського району Миколаївської області (площа 120,0 га); ТОВ НВА «Нові технології» Миколаївського району Миколаївської області (площа 58,0 га); Науковому парку Миколаївського національного аграрного університету «Агроперспектива» Миколаївського району Миколаївської області (53,0 га); Навчально-практичному центрі із освіти Миколаївського національного аграрного університету Миколаївського району Миколаївської області (20,0 га та 10,0 га); ТОВ «Веселинівська Машиннотехнологічна станція» Вознесенського району, Миколаївської області (10,0 га); ТОВ «ГОЛДКОР» Миколаївського району Миколаївської області (10,0 га); Селекційно-генетичному інституті – національному центрі насіннєзнавства та сортовивчення НААН (м. Одеса) на площі 5,0 га, де підтверджено їх високу економічну ефективність.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи доповідали на: Регіональній науково-практичній агроекологічній конференції «Перлини степового краю» (м. Миколаїв, 19-21 жовтня 2016 р.); Науково-практичній агроекологічній конференції «Перлини степового краю» (м. Миколаїв, 22-24 листопада 2017 р.); Науковій інтернет-конференції «Інноваційні технології в рослинництві» (м. Кам'янець-Подільський, 15 травня 2018 р.); VI Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Новітні технології вирощування сільськогосподарських культур» (м. Київ, 29 березня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Вплив змін клімату на онтогенез рослин» (м. Миколаїв, 3-5 жовтня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво» (м. Миколаїв, 16-18 жовтня 2019 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва» (м. Харків, 30-31 жовтня 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення» (м. Миколаїв, 4-6 грудня 2019 р.); Регіональній науково-практичній агроекологічній конференції «Перлини степового краю» (м. Миколаїв, 20-22 листопада 2019 р.); Міжнародній науково-практичній online-конференції молодих вчених, присвяченій Дню науки «Науково-практичні основи формування інноваційних агротехнологій – новітні підходи молодих вчених» (м. Херсон, 18-19 травня 2020 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи еко-інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва» (м. Полтава, 18-19 травня 2020 р.); III Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво» (м. Миколаїв, 4-6 листопада 2020 р.); Всеукраїнській науковій інтернет-конференції «Інноваційні зернопродукти і технології» (м. Умань, 19 лютого 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції Міжнародного форуму «Стратегія інтеграції аграрної освіти, науки, виробництва: глобальні виклики продовольчої безпеки та змін клімату» (м. Миколаїв, 27-28 травня 2021 р.); Міжнародній науково-практичній конференції Міжнародного форуму «Інноваційно-інвестиційний розвиток аграрної сфери – запорука продовольчої безпеки країни» (м. Миколаїв, 26-28 травня 2022 р.); XI Міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур» (с. Центральне, 21 квітня 2023 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри» (м. Миколаїв, 01-02 червня 2023 р.); Міжнародній науково-практичній конференції присвяченій 120 річчю від дня народження академіка Ф. Г. Кириченка (1904-1988) видатного селекціонера (м. Одеса, 28 березня 2024 р.); Міжнародній науково-практичній конференції Міжнародного форуму «Продовольча безпека України в умовах

післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри» (м. Миколаїв, 30-31 травня 2024 р).

Публікації. Основні положення дисертації опубліковано у 77 наукових публікаціях, з них 21 стаття у наукових фахових виданнях України, 15 статей у виданнях, включених до наукометричних баз даних Scopus і Web of Science, 1 стаття в інших наукових виданнях, 2 монографії у співавторстві, 3 патенти на корисну модель, 3 авторських свідоцтва, 19 тез та матеріалів доповідей, 1 довідник та 5 каталогів сортів, 2 науково-практичні рекомендації та 5 статей у науково-популярних журналах.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

1. **Korkhova M.**, Panfilova A., Chernova A., Rozhok O. The Effect of pre-sowing seed treatment treatment with diopreparations on productivity of cultivars of *Triticum spelta* L. *AgroLife Scientific Journal*. 2019. Vol. 8. N 1. P. 120–127. (Web of science) (0,48 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено польові дослідження та аналіз впливу досліджуваних факторів на продуктивність рослин пшениці спельти озимої – 0,34 друк. арк., 70%).

2. **Korkhova M.**, Mykolaichuk V. Allelopathic properties of winter wheat varieties of various breeding institutions of Ukraine. *AgroLife Scientific journal*. 2021. Vol. 10. № 1. P. 116-120. DOI: 10.17930/AGL2021112. (Web of science) (0,31 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено польові дослідження та аналіз алелопатичних властивостей сортів пшениці озимої – 0,22 друк. арк., 70%).

3. **Korkhova M.**, Mykolaichuk V., Kovalenko O., Markova N. Evaluation of allelopathic activity of extracts of plant organs of various varieties of winter wheat. *Scientific Papers. Series A. Agronomy*. 2021. Vol. LXIV, No. 1, 2021. P. 417–423. <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/pdf/10.5555/20220054540>. (Web of science) (0,43 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено польові дослідження та аналіз алелопатичної активності екстрактів органів рослин різних сортів пшениці озимої – 0,26 друк. арк., 60%).

4. **Korkhova M.**, Mykolaichuk V. Influence of Weather Conditions on the Duration of Interphysical Periods and Yield of Durum Winter Wheat. *Scientific Horizons*. 2022. Vol. 25. № 2. P. 36–46. DOI:10.48077/scihor. (Scopus, Q 4) (0,63 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу погодних умов на тривалість міжфазних періодів та урожайність сортів пшениці твердої озимої – 0,44 друк. арк., 70%).

5. **Korkhova M.**, Drobitko A., Panfilova A., Smirnova I. The Role of Winter Wheat Plant Height in the Formation of Grain Yield Depending on Varietal Characteristics and Weather Conditions. *Scientific Horizons*. 2022. Vol. 25. № 11. P. 41–50. DOI: 10.48077/scihor.25(11).2022.41-50. (Scopus, Q 4) (0,63 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу висоти рослин на стійкість до вилягання та формування урожайності зерна сортів пшениці м'якої озимої – 0,44 друк. арк., 70%).

6-7. **Korkhova M.**, Panfilova A., Domaratskiy Y., Smirnova I. Productivity of Winter Wheat (*T. aestivum*, *T. durum*, *T. spelta*) Depending on Varietal Characteristics in the Context of Climate Change. *Ecological Engineering and Environmental Technology*. 2023. Vol. 24. № 4. P. 236–244. DOI: 10.12912/27197050/163124. (Scopus, Q3) (0,56 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз основних елементів продуктивності рослин пшениці озимої залежно від видових та сортових особливостей – 0,34 друк. арк., 60%).

8. **Korkhova M.**, Smirnova I., Panfilova A., Bilichenko O. Productivity of winter wheat depending on varietal characteristics and pre-sowing treatment of seeds with biological products. *Scientific Horizonsthis*. 2023. Vol. 26. № 9. P. 65–75. DOI: 10.48077/scihor5.2023.65. (Scopus, Q4) (0,69 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз основних елементів продуктивності рослин пшениці озимої залежно від сортових особливостей та передпосівної обробки насіння біопрепаратами – 0,21 друк. арк., 30%).

9. Mykolaichuk V., **Korkhova M.** The effect of water-soluble extracts of *Crocus sativus* L. (Iridaceae) on the germination of seeds of soft winter wheat varieties. *Scientific Horizonsthis*. 2023. Vol. 26. № 9. P. 81–91. doi: 10.48077/scihor9.2023.81. (Scopus, Q4) (0,69 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз встановлення впливу водорозчинних виділень квіток та окремих їх елементів на початкові етапи проростання насіння сортів пшениці м'якої озимої. – 0,35 друк. арк., 50%).

10. Panfilova A., **Korkhova M.**, Markova N. Influence of biologics on the productivity of winter wheat varieties under irrigation conditions. *Notulae Scientia Biologicae*. 2023. 15(2). 11352. DOI: <https://doi.org/10.55779/nsb15211352>. (Scopus, Q4) (0,63 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз основних елементів продуктивності пшениці озимої залежно від сортових особливостей, передпосівної обробки насіння біопрепаратами та зрошення. – 0,32 друк. арк., 50%).

11. **Korkhova M.**, Smirnova I., Panfilova A., Mykolaichuk V. Influence of varietal characteristics of winter wheat and weather conditions on lodging resistance and productivity. *Scientific Horizonsthis*. 2023. Vol. 26. № 12. P. 42-53. DOI: 10.48077/scihor12.2023.42. (Scopus, Q4) (0,75 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу висоти і основних елементів продуктивності рослин сортів пшениці озимої на стійкість до вилягання та урожайність зерна. – 0,38 друк. арк., 50%).

12-13. Panfilova A. **Korkhova M.**, Domaratskiy Y., Kozlova O. Development of winter wheat productivity under the influence of biopreparations and different moisture conditions in the steppe zone. *Ecological engineering environmental technology*. 2025. Vol. 26. № 3. P. 245-254. DOI:10.12912/27197050/200245. (Scopus, Q3) (0,63 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу передпосівної обробки насіння та позакореневого підживлення посівів

біопрепаратами в умовах зрошення та природного зволоження. – 0,32 друк. арк., 50%).

14-15. Panfilova A., **Korkhova M.**, Domaratskiy Y., Artushenko V. Optimization of winter wheat sowing dates to climate change in the steppe zone of Ukraine. *Ecological Engineering and Environmental Technology*. 26(8). P. 350–362. DOI: <https://doi.org/10.12912/27197050/208394> (Scopus, Q3) (0,63 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу строків сівби на продуктивність рослин сортів пшениці м'якої озимої. – 0,32 друк. арк., 50%).

16. Korkhova M., Kovalenko O., Khonenko L., Markova N. Productivity of soft winter wheat sort depending on terms length of sowing and weather in spring-summer period. *Агробіологія*. 2018. № 1. P. 5-10. (0,50 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу сортових особливостей та строків сівби на ріст і розвиток рослин та урожайність пшениці озимої у весняно-літній період. – 0,25 друк. арк., 50%).

17. Корхова М. М., Коваленко О. А. Аналіз насінництва пшениці озимої (*Triticum aestivum* L.) на Півдні України. *Таврійський науковий вісник*. 2019. №. 107. С. 61-68. DOI : 10.32851/2226-0099.2019.107.8. (0,50 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено аналіз насінництва пшениці м'якої озимої в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях. – 0,40 друк. арк., 80%).

18. Корхова М. М. Вплив строків сівби та тривалості зимового спокою на ріст, розвиток та урожайність рослин пшениці озимої. *Таврійський науковий вісник: сільськогосподарські науки*. 2019. Вип. 110. Ч. 1. С. 95-102. DOI: 10.32851/2226-0099.2019.110-1.13. (0,50 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження, аналіз впливу строків сівби та тривалості зимового спокою на ріст, розвиток та врожайність зерна пшениці озимої, зроблено огляд літератури та висновки – 0,50 друк. арк., 100%).

19. Корхова М. М. Продуктивність сортів пшениці спельти озимої в Південному Степу України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 4 (104). С. 30-37. DOI: 10.31521/2313-092X/2019-4(104)-4. (0,50 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження, аналіз впливу сортових особливостей на основні елементи продуктивності пшениці спельти озимої, зроблено огляд літератури та висновки – 0,50 друк. арк., 100%).

20. Корхова М. М., Миколайчук В. Г. Алелопатичні властивості сортів пшениці озимої у фазі повної стиглості в зоні степу України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2021. Вип. 3 (111). DOI: 10.31521/2313-092X/2021-3(111)-6. (0,50 друк. арк., *особистий внесок автора*: проведено експериментальні дослідження, аналіз алелопатичних властивостей сортів пшениці озимої – 0,25 друк. арк., 50%).

21. Уліч О., Литвиненко М., Корхова М. М., Хахула В. Новий екстрасильний сорт пшениці озимої Мудрість одеська, адаптований до посушливих умов. *Вісник аграрної науки*. 2022. Т. 100. Вип. 4. С. 48–56. DOI:

10.31073/agrovisnyk202204-06. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження, дано оцінку продуктивності, пшениці м'якої озимої сорту Мудрість одеська в порівнянні зі стандартами, – 0,17 друк. арк., 30%).

22. Корхова М. М., Нікончук Н. В., Панфілова А. В. Адаптивний потенціал нових сортів пшениці озимої в умовах Південного Степу України. *Таврійський науковий вісник*. 2021. Вип. 122. С. 48–55. DOI : 10.32851/2226-0099.2021.122.7. (0,50 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження, аналіз адаптивного потенціалу та впливу сортових особливостей на урожайність зерна різних сортів пшениці м'якої озимої – 0,25 друк. арк., 50%).

23. Novikov O., Potryvaieva N., Sharata A., Korkhova M., Chernova A., Karpenko M. Efficiency of seed production in the context of development of the Southern region of Ukraine. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2021. Вип. 4. С. 14–23. DOI: 10.31521/2313-092X/2021-4(112)-2. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проаналізовано необхідність створення та функціонування Центру виробництва базового та сертифікованого насіння нових сортів основних зернових культур – 0,11 друк. арк., 20%).

24. Nikonchuk N. V., Korkhova M. M., Pismenniy O. V., Smirnova I. V., Shustik L. P. Agrophysical properties of the soil depending on the surface treatment with various tillage units. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*. 2022. Vol. 26. N. 2. С. 16–23. DOI: 10.56407/2313-092X/2022-26(2)-2. (0,50 друк. арк., особистий внесок автора: проведено аналіз впливу поверхневого обробітку на агрофізичні властивості ґрунту, проаналізовано огляд літератури, зроблено висновки. – 0,13 друк. арк., 25%).

25. Самойлик М. О., Устинова М. О., Лозінський М. В., Корхова М. М., Уліч О. Л. Оцінка врожайних та адаптивних властивостей нових сортів пшениці м'якої озимої. *Вісник аграрної науки*. 2023. № 2 (839). С. 34–42. DOI: 10.31073/agrovisnyk202302-05. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження, аналіз урожайних та адаптивних властивостей сортів пшениці м'якої озимої в умовах ННПЦ МНАУ – 0,11 друк. арк., 20%).

26. Korkhova M. M., Markova N. V., Panfilova A. V. The influence of moistening conditions and seed treatment with biological preparations on the growth and yield of winter wheat varieties. *Plant varieties studying*. 2022. 18(3). P. 201–208. DOI: <https://doi.org/10.21498/25181017.18.3.2022.269001>. (0,50 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження, аналіз впливу сортових особливостей, передпосівної обробки насіння та зрошення на урожайність зерна різних сортів пшениці м'якої озимої – 0,15 друк. арк., 30%).

27. Панфілова А. В., Корхова М. М. Сортовипробування пшениці м'якої озимої в умовах Південного Степу України. *Аграрні інновації*. 2023. № 21. С. 176–182. DOI: 10.32848/agrar.innov.2023.21.26. (0,44 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та досліджено урожайний потенціал і адаптивні властивості новозареєстрованих сортів

пшениці м'якої озимої для умов Південного Степу України – 0,26 друк. арк., 60%).

28. Корхова М. М., Смірнова І. В., Нікончук Н. В., Макарчук Б. М. Продуктивність пшениці м'якої озимого типу розвитку сорту Дума одеська залежно від особливостей стерньового обробітку ґрунту. *Plant Varieties Studying and Protection*. 2023. Вип. 19(4). <https://doi.org/10.21498/2518-1017.19.4.2023.291230>. (0,44 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та досліджено вплив стерньового обробітку ґрунту на продуктивність рослин пшениці озимої. – 0,26 друк. арк., 60%).

29. Корхова М. М., Панфілова А. В. Вплив погодних умов на озерненість колоса та врожайність зерна сортів пшениці м'якої озимої. *Таврійський науковий вісник*. 2023. № 133. С. 38–46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2023.133.6>. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та проведено аналіз погодних умов на озерненість колоса та урожайність зерна пшениці озимої – 0,39 друк. арк., 70%).

30. Korkhova M., Smirnova I., Drobitko A. Influence of irrigation and weather conditions on the duration of interphase periods of winter wheat varieties. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*. Vol. 26. No. 3. P. 55-65. DOI: 10.56407/2313-092X/2022-26(3)-5. (0,69 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та проведено аналіз впливу передпосівної обробки насіння біопрепаратами та зрошення на тривалість міжфазних періодів пшениці озимої в осінній період – 0,41 друк. арк., 60%).

31. Ситник В. Г., Макарчук Б. М., Худолій Л. В., Корхова М. М., Петренко В. В. Дослідження ринку сортів зернових культур в Україні. 2024. *Продовольчі ресурси*. Т. 12. № 22. С. 278–286. DOI: 10.31073/foodresources2024-22-27. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та проведено аналіз погодних умов на озерненість колоса та урожайність зерна пшениці озимої – 0,06 друк. арк., 10%).

32. Корхова М. М. Вплив передпосівної обробки насіння суспензією хлорели на продуктивність різних сортів *Triticum aestivum* L., *Triticum durum* Desf *Triticum spelta* L. *Plant Varieties Studying and protection*. 2024. Т 20. № 2. С. 111-119. DOI: 10.21498/2518-1017.20.2.2024.304101. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу передпосівної обробки насіння суспензією хлорели на продуктивність пшениці озимої – 0,56 друк. арк., 100%).

33. Панфілова А. В., Корхова М. М. Вплив різних доз біопрепаратів на проростання насіння пшениці м'якої озимої в лабораторних умовах. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2024. Вип. 104. Ч. 1. С. 87–96. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-104-1-87-96. (0,63 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та визначено оптимальні дози біопрепаратів для обробки насіння пшениці озимої – 0,44 друк. арк., 70%).

34. Корхова М. М., Панфілова А. В. Урожайність сортів пшениці озимої залежно від умов зволоження та живлення. *Таврійський науковий вісник*. 2024. № 138. С. 72–80. DOI: 10.32782/2226-0099.2024.138.9. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та аналіз передпосівної обробки насіння та позакореневого підживлення біопрепаратами на урожайність зерна різних сортів пшениці м'якої озимої залежно від умов зволоження – 0,39 друк. арк., 70%).

35. Панфілова А. В., Корхова М. М. Вплив погодних умов у весняно-літній період та сортових особливостей на формування якості зерна пшениці м'якої озимої. *Аграрні інновації*. 2024. С. 92–100. DOI: 10.32848/agrar.innov.2024.26.13. (0,56 друк. арк., особистий внесок автора: проведено експериментальні дослідження та аналіз впливу погодних умов на якість зерна пшениці озимої різних сортів – 0,39 друк. арк., 70%).

36. Панфілова М. М., Корхова М. М. Економічна ефективність вирощування різних видів та сортів пшениці озимої. *Аграрні інновації*. 2025. № 29. С. 95–100. (частка авторства 50%).

Статті у інших виданнях України

37. Корхова М. М., Льовкіна А. Перспективи вирощування пшениці спельти на Півдні України. *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43). С. 26–29. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2676/1/7.pdf>.

2. Співавторство у монографіях

38. Базалій В. В., Домарацький Є. О., Базалій Г. Г., Корхова М. М., Ларченко О. В., Кириченко Н. В., Панфілова А. В. Наукові основи селекції озимої пшениці на агроекологічну адаптивність: монографія. Миколаїв: МНАУ, 2024. 244 с. (14,20 друк. арк.).

39. Гамаюнова В. В., Корхова М. М., Панфілова А. В., Смірнова І. В., Коваленко О. А., Хоненко Л. Г. Пшениця озима: ресурсний потенціал та технологія вирощування: монографія. Миколаїв: МНАУ, 2021. 300 с. (18,75 друк. арк.).

3. 1. Одержання патенту на корисну модель

40. Панфілова А. В., Корхова М. М., Маркова Н. В., Гамаюнова В. В., Смірнова І. В., Миколайчук В. Г. Спосіб підвищення урожайності зерна пшениці м'якої озимої в умовах Південного Степу України: пат. 152734 Україна № 2004042416 ; опубл. 05.04.23. № 14/2023.

41. Панфілова А. В., Корхова М. М., Смірнова І. В., Кузьома В. В., Біліченко О. С. Спосіб підвищення урожайності зерна пшениці озимої в умовах півдня України без зрошення: пат. 154053 Україна № u202301189 ; опубл. 04.10.23. бюл. № 40/2023.

42. Корхова М. М., Смірнова І. В., Панфілова А. В. Спосіб підвищення урожайності зерна пшениці озимої в умовах півдня України: пат. 155338. Україна № u202304352; опубл. 14.02.2024 р. бюл. № 7/2024.

3.2. Одержання авторського свідоцтва

43. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 78446. Застосування інноваційних комплексних технологій живлення польових культур у сівозмінах зони Степу України" за 2017 рік / В. В. Гамаюнова, О.

А. Коваленко, Л. Г. Хоненко, О. О. Кабак, М. М. Корхова. (Україна). Зареєстр. в УКРНОІВІ 19.04.2018 р.

44. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 123145. Стаття «Influence of biologics on the productivity of winter wheat varieties under irrigation conditions» / А. В. Панфілова, М. М. Корхова, Н. В. Маркова. Зареєстр. в УКРНОІВІ 24.01.2024 р.

45. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 123146. Стаття «Productivity of Winter Wheat (*T. aestivum*, *T. durum*, *T. spelta*) Depending on Varietal Characteristics in the Context of Climate Change» / М. М. Корхова, А. В. Панфілова, Є. О. Домарацький, І. В. Смірнова. Зареєстр. в УКРНОІВІ 23.01.2024 р.

4. Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації: Тези і матеріали наукових конференцій

46. Корхова М. М., Льовкіна А. В. Продуктивність сучасних сортів *Triticum spelta* залежно від обробки насіння та посівів біопрепаратами в умовах Південного Степу України. *Перлини степового краю*: матеріали доповідей регіональної науково-практичної агроекологічної конференції, (19–21 жовтня 2016 року). С. 30–32.

47. Корхова М. М., Коваленко О. А., Довбиш В. В., Льовкіна А. В. Вплив біопрепаратів на культуру пшениці спельти в умовах ННПЦ МНАУ. *Перлини степового краю* : матеріали доповідей всеукраїнської науково-практичної агроекологічної конференції, 22–24 листопада 2017 р. Миколаїв, 2017. Ч. 2. С. 17–19.

48. Корхова М. М., Льовкіна А. В. Посівні якості обмолоченого та необмолоченого насіння вітчизняних сортів пшениці спельти. Інноваційні технології в рослинництві : матеріали наукової інтернет-конференції, м. Кам'янець-Подільський, 15 травня 2018 р. ПДАТУ; МНАУ. С. 93–94.

49. Корхова М. М., Коваленко О. А., Цой Н. Г., Остапенко О. Д. Вплив строків сівби та погодних умов осіннього періоду на тривалість осінньої вегетації пшениці м'якої озимої. *Новітні технології вирощування сільськогосподарських культур*: тези доповідей VI міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, м. Київ, 29 березня 2018 р. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2018. С. 96–98.

50. Корхова М. М., Коваленко О. А., Коцар Т. Л. Вплив біопрепаратів на елементи продуктивності та якість зерна пшениці м'якої озимої. *Вплив змін клімату на онтогенез рослин* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 3–5 жовтня 2018 р., Миколаїв, 2018. С. 89–90.

51. Корхова М. М., Коваленко О. А., Ткачук Н. Ф. Якість зерна пшениці спельти в умовах Миколаївської області. *Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво* : матеріали міжн. наук.-практ. конф., 16–18 жовтня 2019 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2019. 158 с.

52. Корхова М. М., Коваленко О. А., Крисенко І. В. Вплив строків сівби та погодних умов у весняно-літній період на урожайність пшениці м'якої озимої. *Наукові засади підвищення ефективності*

сільськогосподарського виробництва: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 30–31 жовтня 2019 р. у 2-х ч., ч. 1. Харків: ХНАУ, 2019. 292 с.

53. **Корхова М. М.**, Кондратюк С. В., Трушик Л. В. Урожайність зерна пшениці м'якої та спелти в умовах Миколаївської області. *Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв 4–6 грудня 2019 р.)*, Миколаїв, 2019. 116 с.

54. **Корхова М. М.**, Ткаченко А. М. Вплив біопрепаратів на продуктивність пшениці озимої. Перлини степового краю: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 20–22 листопада 2019 р., м. Миколаїв. 86 с.

55. **Корхова М. М.** Урожайність сортів пшениці озимої залежно від погодних умов зимового періоду. *Науково-практичні основи формування інноваційних агротехнологій – новітні підходи молодих вчених: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної online конф. молодих вчених, присвяченої Дню науки (м. Херсон, 18–19 травня 2020 р.)*, Херсон, 2020. С. 109–110.

56. **Корхова М. М.** Вплив передпосівної обробки насіння біопрепаратами на продуктивність сортів *T. spelta* L. в Південному Степу України. *Перспективи еко-інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 20 листопада 2020). Полтава : РВВ ПДАУ, 2020. С. 129–131.

57. **Корхова М. М.** Урожайність пшениці озимої (*T. aestivum*, *T. spelta*, *T. durum*) залежно від сортового складу. *Розвиток аграрної галузі та впровадження наукових досліджень у виробництво* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 4–6 листопада 2020 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2020. 41–43.

58. **Корхова М. М.** Якість зерна пшениці озимої залежно від видового та сортового складу. *Інноваційні зернопродукти і технології* : тези доповідей всеукраїнської наукової інтернет-конференції, 19 лютого 2021 р. Умань, 2021 р. С. 53–55.

59. **Корхова М. М.**, Миколайчук В. Г. Алелопатичні властивості сортів пшениці озимої. *Стратегія інтеграції аграрної освіти, науки, виробництва: глобальні виклики продовольчої безпеки та змін клімату*: доповіді учасників між нар. наук-практ. конф. Міжн. форуму, 27–28 травня 2021 р., м. Миколаїв / Міністерство освіти і науки України; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2021.

60. **Корхова М. М.**, Миколайчук В. Г., Нікончук Н. В., Карпенко М. Д. Зміни клімату та їх вплив на розвиток рослин пшениці озимої в південному Степу України. *Інноваційно-інвестиційний розвиток аграрної сфери – запорука продовольчої безпеки країни*: доп. учасників міжн. наук.-практ. конф. Міжн. форуму, 26–28 травня 2022 р., м. Миколаїв : МНАУ, 2022.

61. Панфілова А. В., **Корхова М. М.**, Маркова Н. В. Урожайність сортів пшениці м'якої озимої в умовах зрошення. *Селекція, генетика та*

технології вирощування сільськогосподарських культур: матер. XI міжн. наук.-практ. конф. молодих вчених і спеціалістів, 21 квітня 2023 р. с. Центральне. С. 95.

62. **Корхова М. М.**, Панфілова А. В., Продуктивність сортів пшениці озимої (*T. aestivum*, *T. durum*, *T. spelta*) залежно від передпосівної обробки насіння Суспензією хлорелли. *Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум*: доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції, 01-02 червня 2023 р., м. Миколаїв / Міністерство освіти і науки України; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв. С. 68–71.

63. **Корхова М. М.**, Смірнова І. В. Вплив сортових особливостей пшениці озимої на стійкість до вилягання в умовах Півдня України. міжн. наук. - практ. конференція присвячена 120 річчю від дня народження академіка Ф. Г. Кириченка (1904–1988) видатного селекціонера (28 березня 2024 р. / СГІ–НЦНС. – м. Одеса, Україна): Одеса: СГІ–НЦНС, С. 226–229 (частка авторства 50%).

64. Панфілова А. В., Дробітько А. В., **Корхова М. М.**, Карпенко М. Д. Потенціал продуктивності нових сортів пшениці озимої в умовах навчального науково-практичного центру МНАУ. *Продовольча безпека України в умовах післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри*: доп. учасників міжн. наук.-практ. конф. Міжн. форуму, 01-30-31 травня 2024 р., м. Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 118-120. (частка авторства 25%).

5. Науково-практичні рекомендації, каталоги, довідники

65. Шебанін В. С., Коваленко О. А., Корхова М. М., Хоненко Л. Г., Маркова Н. В. Довідник сортів пшениці озимої для Степу України; за ред. Проф. В. С. Шебаніна. Миколаїв: МНАУ, 2016. 112 с.

66. Гадзало Я. М., Шебанін В. С., Вожегова Р. А. Каталог сортів зернових колосових культур, представлених на демонстраційному полігоні Миколаївського національного аграрного університету у 2020 році. Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2020. 180 с.

67. Гадзало Я. М., Вожегова Р. А., Кормишкін Ю. А. та ін. Каталог сортів зернових колосових культур, представлених на демонстраційному полігоні Миколаївського національного аграрного університету у 2022 році / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. 204 с.

68. Гадзало Я. М., Шебанін В. С., Соколов В. М., Бойнчан Б. П. та ін. Каталог сортів зернових культур, представлених на демонстраційному полігоні Миколаївського національного аграрного університету у 2023 році / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. 204 с.

69. Гадзало Я. М., Шебанін В. С., Соколов В. М., Димидов О. А., та ін. Каталог сорто-гібридного складу зернових та зернобобових культур, представлених на демонстраційному полігоні Миколаївського національного аграрного університету у 2024 році / Міністерство освіти і науки України;

Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2024. 212 с., (5 др. а.) (частка авторства 37,7%);

70. Гадзало Я. М., Шебанін В. С., Вожегова Р. А., Соколов В. М., та ін. Каталог сортів зернових та зернобобових культур, представлених на демонстраційному полігоні Миколаївського національного аграрного університету у 2021 році. / Міністерство освіти і науки України; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. 198 с., (12,4 др. а.) (частка авторства 37,7%).

71. Рекомендовані до вирощування в умовах півдня України сорти пшениці озимої: науково-практичні рекомендації / уклад.: М. І. Федорчук, В. Г. Федорчук, **М. М. Корхова**. Миколаїв : МНАУ, 2021. 39 с.

72. Застосування біопрепаратів в технології вирощування зернових культур за умов природного зволоження та зрошення зони Південного Степу України : науково-практичні рекомендації / О. А. Коваленко та ін. Миколаїв : МНАУ, 2019. 48 с.

6. Статті у науково-популярних журналах

73. **Корхова М. М.** Продуктивність сортів пшениці спелти озимої в Південному Степу України. *Агрономія сьогодні*. 2023. № 3-4. С. 24-25.

74. **Корхова М. М.**, 2020. Строки сівби пшениці. *Агрономія сьогодні*. №3(18). С. 13-18.

75. **Корхова М. М.**, 2021. Перезимівля пшениці озимої. *Агробізнес сьогодні*. №05(444). С. 24-25.

76. **Корхова М. М.**, 2021. Прогноз перезимівлі пшениці озимої в різних регіонах України. *Агробізнес сьогодні*. № 05(444). С. 26-27.

77. **Корхова М. М.**, 2021. Причини зрідження посівів в зимовий період. *Пропозиція*. № (304) 01. С. 32-34.

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, одержано особисто авторкою у результаті виконання дисертаційної роботи. Експериментальні дані польових досліджень, використані для розробки математичних моделей і аналітико-синтетичної обробки, отримано авторкою особисто або в результаті колективної роботи з науковцями Миколаївського національного аграрного університету.

Характеристика здобувача (шлях у науці).

За характеристикою, що була надана за місцем роботи, вказано, що Корхова Маргарита Михайлівна працює у МНАУ з 2012 року. За період роботи зарекомендувала себе як сумлінна і відповідальна співробітниця, професійна науковиця, добре інтегрована у сучасний науково-інформаційний простір. Відрізняється високою здатністю до самонавчання та самоорганізації робочого процесу в сфері науково-педагогічної роботи.

Здобувачка характеризується широтою професійних знань і інтересів. Вміє самостійно планувати, організовувати та виконувати наукові дослідження, аналізувати та узагальнювати отримані результати.

Ухвалили: Враховуючи результати фахового семінару, проведеного на розширеному засіданні відділу кліматично орієнтованих агротехнологій, відділу селекції сільськогосподарських культур, відділу первинного і елітного насінництва, та Вченої ради Інституту кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, на якому була встановлена актуальність виконаних досліджень, обґрунтованість отриманих результатів, наукова новизна і практичне значення дослідів, достатня повнота викладених матеріалів роботи в опублікованих працях, відповідність роботи вимогам, передбаченим пунктами 7 та 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук МОН України, затвердженого постановою КМУ № 1197 від 17 листопада 2021 р. **рекомендуємо** дисертаційну роботу Корхової Маргарити Михайлівни «Агробіологічні основи підвищення продуктивності пшениці озимої в умовах південного степу України», подану на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «рослинництво», до офіційного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одноголосно.

Рецензенти:

Головний науковий
співробітник відділу селекції
сільськогосподарських культур
ІКОСГ НААН, доктор с.-г. наук,
професор, академік НААН



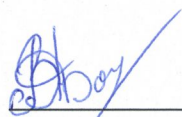
Юрій ЛАВРИНЕНКО

Завідувач відділу селекції
сільськогосподарських культур
ІКОСГ НААН, доктор с.-г. наук,
професор



Тетяна МАРЧЕНКО

Головний науковий
співробітник відділу селекції
сільськогосподарських культур
ІКОСГ НААН, доктор с.-г.
наук, старший науковий
співробітник



Віра БОРОВИК